

Stanovisko pro Parlament ČR

k vládnímu návrhu na vyslovení předchozího souhlasu s návrhem nařízení Evropského parlamentu a Rady o statutu evropské nadace (FE), kterým se zavádí v oblasti práva Evropské unie jednotná nadnárodní právní forma nadace, jež bude existovat paralelně vedle národních nadací

1) Charakteristika návrhu

1.1 Odůvodnění a cíle návrhu

Evropská komise 8. února 2012 předložila návrh nařízení o statutu evropské nadace (FE), na jehož základě by vedle již existujících evropských forem společností (evropská společnost, evropské hospodářské a zájmové sdružení, evropská družstevní společnost) měla být zavedena nová právní forma, tentokrát však nikoliv subjektů vznikajících za účelem podnikání, ale za účelem obecně prospěšným.

Statut FE by měl zajistit lepší postavení nadací při prosazování a podpoře veřejně prospěšného účelu v rámci EU; odstranit překážky, které brání přeshraniční spolupráci zejména v oblasti výzkumu, zdravotnictví a kultury; snížit náklady a právní nejistotu. Navíc by měl nový statut díky své „evropské nálepce“ nadacím zajistit určitou formu reklamy, zvýšit jejich aktivitu a přilákat více zdrojů financování.

Na rozdíl od národních obchodních společností, pro něž dnes na evropské úrovni existuje kromě nadnárodních forem společností i řada jiných nástrojů (zejména směrnic), kterými mohou řešit případné překážky v rámci přeshraničních aktivit, nadace takové nástroje nemají, a tedy nejsou schopny účinně řešit překážky vzniklé při jejich přeshraničních aktivitách. Jinými slovy jejich svoboda usazování (svoboda volného pohybu kapitálu) je v praxi značně omezena.

Fungování nadací je dnes značně ovlivněno globalizací. Nadace dnes již nepůsobí pouze na místní či regionální úrovni, naopak s ohledem na jejich specifický účel, který je spojen s nadnárodními otázkami (např. ochrana životního prostředí), jsou nadace aktivní současně v několika zemích. Jsou tu i nadace, které poskytují veřejně prospěšné služby souběžně v několika zemích. Nicméně jejich aktivita je často ztížena aplikací různých pravidel (právních, fiskálních), které se na nadace vztahují v jednotlivých státech. Navíc při působení v různých státech se nadacím zvyšují i administrativní náklady související se zakládáním poboček, využíváním právního poradenství, splněním právních a správních požadavků stanovených vnitrostátními předpisy cílové země či jazykovými bariérami. Z průzkumů Evropské komise dále vyplývá, že se nadace často potýkají i s problémem uznání jejich statusu jako veřejně prospěšného subjektu v jiných členských státech.

Pro nadace, jež přijmou právní formu dle nařízení o evropském statutu, bude přínosem zejména možnost zajištění důvěryhodnosti a zvýšení celospolečenské prestiže. Tím, že nadace bude vystupovat pod jednotným a celoevropsky známým označením, má větší šanci získat dary i od zahraničních dárců, které může od dárcovství jinak odradit nedůvěra v cizí právní úpravu. S ohledem na přetrvávající finanční krizi české nadace trpí nedostatkem finančních zdrojů, které nadacím plynou z veřejného sektoru. Pokud by české nadace fungovaly jako evropské nadace, měly by tak možnost získat finanční zdroje i ze soukromého sektoru ze zahraničí.

Je nutné zdůraznit, že cílem návrhu není harmonizovat vnitrostátní právní úpravu v jednotlivých členských státech. Úprava obsažená v návrhu naopak respektuje jednotlivé právní řády členských států tím, že zavádí novou nadnárodní právní formu evropské nadace, která může být využita jako alternativa ke stávajícím národním úpravám nadací. Jedná se tedy o formu evropské společnosti, které nadace mohou využít v případech, kdy tato forma lépe naplní jejich cíle a rozsah aktivit.

1.2 Stadium projednávání v Radě Evropské unie, odůvodnění okamžiku předložení návrhu k vyslovení předběžného souhlasu Parlamentu České republiky

Návrh předložený Evropskou komisí je projednáván od r. 2012 v Radě EU, a to jak na expertní úrovni (v rámci pracovní skupiny pro právo obchodních společností), tak na úrovni politické (v rámci Výboru stálých zástupců – COREPER I). Původní návrh Evropské komise doznal některých podstatných změn. Zatím se ovšem ohledně některých bodů návrhu nepodařilo dosáhnout shody mezi všemi členskými státy. Podle aktuálních informací ze Stálého zastoupení ČR při Evropské unii nicméně IT PRES plánuje předložení návrhu k diskusi a případnému odsouhlasení Výboru stálých zástupců v listopadu t.r. (pravděpodobně 19. nebo 21.11., ale termín zatím nebyl potvrzen). Lze tedy usuzovat, že diskuse v Radě EU se posunují do finální fáze, z tohoto důvodu je tedy návrh předkládán Parlamentu ČR k vyslovení předběžného souhlasu ve smyslu § 109i písm. f) jednacího řádu Poslanecké sněmovny a § 119k písm. d) jednacího řádu Senátu Parlamentu ČR. Prozatím sice nebylo dosaženo shody na úplně všech podstatných rysech návrhu, nicméně s ohledem na stadium projednávání – tj. záměr IT PRES předložit návrh ke schválení Výboru stálých zástupců a případně Radě pro konkurenceschopnost v prosinci (což IT PRES rovněž zatím nepotvrdilo) – se jeví jako vhodné návrh k vyslovení předběžného souhlasu Parlamentu ČR předložit již nyní.

Původní návrh Komise je dostupný v dokumentu č. 6580/12 + ADD1 + ADD2. Poslední dostupná verze návrhu je dostupná v dokumentu č. 9428/2/14 z 5. června 2014. Nový dokument, který by měl být diskutován na jednání Výboru stálých zástupců v listopadu t.r., zatím předložen nebyl.

1.3 Zásady subsidiarity a proporcionality

V této chvíli neexistují na poli mezinárodní spolupráce žádné aktivity, které by vedly k odstranění současných překážek a omezení, na něž nadace narážejí při výkonu svých přeshraničních aktivit. Navíc opatření ze strany jednotlivých členských států by neumožnilo, aby jednotný trh přinášel občanům EU optimální výsledky a pozitiva. Zvýšení mobility nadací má přeshraniční charakter, který vyžaduje společný rámec.

Evropská komise tak zastává názor, že návrh nařízení je v souladu se zásadou subsidiarity, jelikož s ohledem na povahu a rozsah problémů, s nimiž se evropští občané setkávají, a na skutečnost, že výše popsané problémy mají jednoznačný přeshraniční rozměr a členské státy samostatně nemohou dosáhnout účinného řešení, je jediným možným řešením přijetí opatření na úrovni EU.

Komise ve své studii dopadů nastínila 4 možné varianty řešení problematiky fungování nadací v přeshraničních případech. Tyto varianty obsahovaly různý stupeň harmonizačních opatření od zachování statutu quo až po omezenou harmonizaci právních řádů členských států. Z vyhodnocení jednotlivých variant vyšla nejlépe varianta, která zavádí statut evropské nadace upravující daňové otázky, a která tak nejlépe odpovídá identifikovaným potřebám a

stanoveným cílům. Návrh se tedy omezuje na míru nezbytně nutnou k dosažení uvedených cílů na evropské úrovni a nepřekračuje (co do formy i obsahu) rámec toho, co je pro tento účel nezbytné.

Z uvedených důvodů považuje Komise návrh za proporcionálně vyvážený. Toto stanovisko podporuje rovněž skutečnost, že Komise usiluje o vytvoření nové právní formy vedle vnitrostátních forem nadací a stávající vnitrostátní právní předpisy ponechává beze změny. Na členských státech rovněž ponechává možnost dalšího vývoje vnitrostátní právní úpravy.

1.4 Legislativní právní rámec v České republice

Od 1.1.2014 je právní úprava nadací a nadačních fondů v České republice, což jsou subjekty, které by odpovídaly definici subjektu obecného zájmu v návrhu, nově zakotvena přímo v občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Patří mezi tzv. fundace, což je typ právnických osob založených nikoliv na členském principu, ale na majetkovém základu. Tato nová úprava vychází z dříve platného zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, a navíc je inspirována právní úpravou Rakouska, Německa a Nizozemí.

Nová úprava nadále počítá s konceptem nadace jako právnické osoby soukromého práva tvořené účelovým sdružením majetku, který má trvale svými výnosy sloužit užitečnému cíli, vyjma podpory politických stran a hnutí. Majetek nadace tvoří nadační jistina a ostatní majetek. Nadační jistinu tvoří soubor předmětů vkladů do nadace, popřípadě i nadačních darů, přičemž nadační jistina musí mít celkovou hodnotu odpovídající alespoň výši 500 000 Kč.

Nová úprava přinesla rozšíření dovoleného účelu nadací z výlučně veřejně prospěšného účelu i na účel dobročinný. Koncepce právní úpravy nadací se tak co do vymezení účelu dále rozvolňuje. I nadále je zachována myšlenka, že nadace nemůže mít výdělečný účel, nicméně nadace mohou za určitých podmínek podnikat, tj. pokud nepůjde o jejich hlavní činnost a výnos z podnikání může být použit jen k podpoře účelu nadace.

Jak uvádí důvodová zpráva, nadační fond se od nadace liší především tím, že neslouží trvalému účelu, tudíž není nutné stanovit, aby vklady a dary do nadačního fondu splňovaly předpoklad trvalého výnosu. Naopak, majetek nadačního fondu může být celý spotřebován k účelu, pro nějž byl založen. Z toho důvodu se ani pro výši majetku a kapitálu nadačního fondu nestanovují žádné limity. Ze stejných důvodů nejsou ani podnikatelské a investiční aktivity nadačního fondu výrazně omezeny.

Změna právní formy nadačního fondu na nadaci zásadně možná není, protože tím by se změnil přechodný účel nadačního fondu na účel trvalý a nastolilo by se řešení odporující soukromé vůli zakladatele. Projeví-li však zakladatel v zakladatelském právním jednání opačnou vůli, není důvod tomu bránit.

2) Pozice vlády České republiky

2.1 Obecná pozice k návrhu, nedořešené otázky návrhu

Česká republika přistupovala k navrženému statutu evropské nadace s vědomím, že v zájmu společenského rozvoje a zlepšování životních podmínek (oblast vzdělání, kultury, sportu, životní prostředí aj.) není vhodné oblast nadačního práva podceňovat a naopak je třeba se zasadit o to, aby došlo k odstranění případných překážek, které rozvoji nadací brání.

V průběhu jednání v rámci pracovní skupiny vyplynulo několik sporných ustanovení. Povětšinou se však jednalo o témata, která nebyla pro Českou republiku výslovně problematická, s výjimkou daňových ustanovení v Kapitole VIII návrhu. Otázka zahrnutí

daňové úpravy do statutu evropské nadace se pak stala předmětem jednání Výboru stálých zástupců v červnu t.r., kde se ukázalo, že naprostá většina členských států (včetně České republiky) se zahrnutím této problematiky do statutu evropské nadace nesouhlasí. Z toho důvodu byla daňová ustanovení z navrhovaného nařízení vyňata.

Z dosavadních jednání zbývá nedořešena zejména otázka výše nadačního jmění evropské nadace, neboť přístupy jednotlivých členských států se diametrálně odlišují (od požadavků na zcela minimální výši nadačního jmění po nadační jmění ve výši stovek tisíců EUR). V rámci jednání se členské státy prozatím neshodly na tom, zda částka bude stanovena fixní sumou či určeným rozmezím, v rámci kterého si členské státy stanoví, jak vysoké nadační jmění musí mít nadace registrovaná na jejich území. Česká republika přistupuje k otázce určení výše nadačního jmění otevřeně a do značné míry flexibilně. Nicméně z hlediska praktického využití a užitečnosti nové právní formy v České republice by bylo vítáno stanovení částky, které se co nejvíce blíží naší národní úpravě (s tou korespondoval původní návrh Komise, který stanovil výši nadačního jmění v částce 25 000 EUR). Současný návrh stanovuje výši nadačního jmění 50 000 EUR, což je stále pro řadu zemí problém.

Další nedořešenou otázkou je problém stanovení povoleného účelu nadace – zatím není jasné, zda se bude jednat o otevřený seznam nebo taxativní výčet účelů. ČR je v tomto bodě flexibilní, neboť, na rozdíl od některých jiných členských států, pro daňové výhody není v rámci české právního řádu rozhodná činnost subjektu, nýbrž jeho právní forma.

Ačkoliv s ohledem na zkušenosti s jinými evropskými právními formami v oblasti práva obchodních společností je zřejmé, že přínos nové právní formy má svá úskalí (nová právní forma, odkazy na národní právo apod.), je zároveň zjevné, že současný neharmonizovaný stav komplikuje přeshraniční působení jednotlivých subjektů, což v důsledku nepřispívá dobrému fungování vnitřního trhu. Nicméně – jak ukazuje zkušenost ČR s evropskou společností (jedna z nadnárodních právních forem) – taková nová právní forma se může stát zajímavou alternativou k národní úpravě.¹

Neopomenutelné pro formulování pozice ČR je i stanovisko nadačního sektoru, který dlouhodobě volá po nařízení tohoto typu (jak na národní, tak na evropské úrovni)². Nadační sektor se domnívá, že nelze očekávat přijetí statutu, který bude zcela vyhovovat všem členským státům a zároveň vyřeší veškeré problémy, kterým v současné době tento sektor čelí. To je vyloučeno už z důvodu požadavku na jednomyslný souhlas v Radě EU. Nadační sektor v tomto návrhu vidí jakýsi první krok k sebeurčení a uznání nadací v rámci vnitřního trhu. Vzhledem k tomu je Česká republika připravena být flexibilní i za cenu, že by se plně nepodařilo prosadit její představy (např. ohledně výše nadačního jmění), pokud by takový krok přispěl k nalezení shody mezi členskými státy v Radě EU.

2.2 Ke konkrétním ustanovením návrhu

Kapitola 1 – Obecná ustanovení (čl. 1 – 11)

¹ ČR spolu s DE a SK má nejvíce zapsaných evropských společností v EU. Naopak jiné nadnárodní formy (evropské hospodářské zájmové sdružení či evropská družstevní společnost) nejsou na území ČR nijak výrazně využívány (stejně tak na úrovni EU).

² Skutečnost, že v České republice je tomuto návrhu věnována velká pozornost, lze demonstrovat např. tím, že v září 2014 byla na Masarykově univerzitě v Brně organizována konference k tomuto návrhu pod záštitou European Foundation Centre: http://www.efc.be/news_events/Pages/Academia-calls-on-Member-States-to-move-with-European-Foundation-Statute-.aspx.

Kapitola vymezuje předmět návrhu nařízení, uvádí definice jednotlivých pojmů (majetek, nesouvisející ekonomická činnost, veřejnoprávní subjekt, subjekt obecného zájmu, domovský členský stát, hostitelský členský stát), které se použijí pro účely tohoto nařízení.

Kapitola rovněž stanovuje hierarchii pravidel, jež se na evropskou nadaci budou aplikovat. Evropská nadace se bude primárně řídit nařízením a svým statutem. V případech, kdy některé otázky nebudou upraveny nebo budou upraveny pouze částečně nařízením nebo statutem, bude se evropská nadace řídit 1) vnitrostátními předpisy, jimiž se zajišťuje účinné uplatňování nařízení a 2) podpůrně vnitrostátními právními předpisy upravujícími problematiku subjektů obecného zájmu.

Dále je nařízením upraven způsob zveřejňování informací, vymezen povolený účel nadace, vymezen přeshraniční prvek, který evropská nadace musí splňovat, stanovena výše nadačního jmění, podmínky odpovědnosti nadace a na závěr této kapitoly upravena její právní subjektivita a právní způsobilost.

Jednotlivá ustanovení v zásadě nebyla pro Českou republiku příliš problematická, na základě vznesených připomínek ze strany ČR pak došlo ke zpřesnění několika článků.

K zakotvení povinného přeshraničního prvku, tj. povinnosti, aby evropská nadace vykonávala svou činnost nejméně ve dvou členských státech s výjimkou dobře odůvodněných a časově omezených případů (čl. 6), byla Česká republika spíše skeptická s ohledem na skutečnost, že v praxi je možné takovou podmínku snadno obcházet. Nicméně rozumí odůvodnění takového požadavku, má-li se jednat o nadnárodní formu právnické osoby, a může být tedy k tomuto ustanovení flexibilní.

Jak je uvedeno výše, problematická zůstává především výše nadačního jmění (čl. 7). Na poslední jednání Výboru stálých zástupců dne 18.6.2014 IT PRES předložilo dvě varianty: 1. ponechání fixní částky, která by se mohla pohybovat ve výši 25.000 – 50.000 EUR, 2. do nařízení by bylo zakotveno rozmezí v podobě spodní a horní hranice (25.000 až 75.000 EUR), v jehož rámci se základní jmění nadace bude v jednotlivých členských státech pohybovat. Ani jedna z variant nezískala podporu všech členských států. Česká republika může být flexibilní k oběma variantám s preferencí původního návrhu Komise, tj. zakotvení fixní částky ve výši 25.000 EUR. Jelikož je však pravděpodobné, že takové ustanovení by nebylo přijatelné pro všechny členské státy, Česká republika může být flexibilní i k navýšení výše nadačního jmění či k úpravě nadačního jmění stanovením rozmezí v podobě spodní a horní hranice. Je nicméně třeba poznamenat, že čím vyšší bude částka nadačního jmění, tím méně bude tato forma atraktivní pro české subjekty. Před úplným zablokováním jednání bychom ovšem preferovali přijetí úpravy i s méně výhodnými podmínkami.

Názory se pak liší rovněž v oblasti vymezení povoleného účelu nadace (čl. 5), a to v důsledku různých přístupů v členských státech – v některých státech je účel nadace otázkou daňového a nikoliv nadačního práva. V mnoha členských státech nadace musí být založena za účelem veřejné prospěšnosti, přičemž o veřejně prospěšném účelu v řadě států rozhoduje daňový úřad a jsou na něj navázány i daňové úlevy. Členské státy se však v rámci jednání pracovní skupiny již výrazně přiblížily kompromisu. Výčet by měl být taxativní, ale dostatečně široký, aby víceméně pokrýval přístupy různých členských států. V této souvislosti došlo také k terminologické úpravě. Návrh již nepoužívá pojem „subjekt s veřejně prospěšným účelem“ („public benefit entity“), ale „subjekt obecného zájmu“ („general interest entity“). S ohledem na skutečnost, že v rámci současné české právní úpravy je pro daňové výhody relevantní právní forma právnické společnosti a nikoliv její činnost, je Česká republika k navržené úpravě povoleného účelu evropské nadace flexibilní. Pro úplnost lze poznamenat, že fundace v českém právu mohou být zřízeny za účelem veřejně prospěšným i soukromým, naproti tomu evropská nadace by měla sloužit účelu veřejně prospěšnému (konkrétně „zájmům široké

veřejnosti“) – za účelem nalezení kompromisu nicméně ČR může akceptovat navrhovanou úpravu nařízení.

Kapitola 2 – Metody založení evropské nadace (čl. 12 – 26)

Kapitola upravuje možné způsoby založení evropské nadace. Nadaci lze založit ex nihilo (na základě závěti, notářského zápisu nebo písemného prohlášení jakékoli fyzické nebo právnické osoby v souladu s platnými právními předpisy), sloučením subjektů obecného zájmu zákonně zřízených v jednom nebo ve více členských státech nebo přeměnou vnitrostátního subjektu obecného zájmu zákonně zřízeného v členském státě na evropskou nadaci.

Vzhledem ke skutečnosti, že současná česká právní úprava umožňuje založit nadaci či nadační fond obdobně, neměla Česká republika k výše uvedené úpravě založení evropské nadace zásadní připomínky. Z podnětu České republiky pak byl do relevantních ustanovení v zájmu zajištění jasnější identifikace subjektů doplněn požadavek uvádět identifikační číslo nadace tam, kde jej právní řády členských států subjektům obecného zájmu přidělují.

Kapitola 3 – Organizace evropské nadace (čl. 27 – 34)

V kapitole je upravena vnitřní organizace evropské nadace a její jednotlivé orgány. Stanoví se zde pravidla pro správní radu, výkonné ředitele a jiné orgány nadace. Součástí je i ustanovení vedoucí k zamezení střetů zájmů.

Připomínky České republiky k jednotlivým ustanovením kapitoly byly v průběhu vyjednávání do textu návrhu zapracovány. Ustanovení je otevřeno pro fyzické a právnické osoby tak, aby nařízení zůstalo co nejvíce neutrální vůči úpravám jednotlivých členských států. Dílčí organizační záležitosti, jako jsou například pravidla pro jmenování a odvolávání členů správní rady jsou pak upraveny jakožto povinné náležitosti statutu (viz. např. čl. 19 odst. 1 písm h) nařízení). S navrženou úpravou Česká republika souhlasí.

Kapitola 4 – Sídlo a přemístění sídla (čl. 35 – 37)

Uvedené články upravují sídlo evropské nadace a možnost přemístění jejího sídla do jiného členského státu, aniž by evropská nadace byla zrušena a zároveň si zachovává svoji právní subjektivitu.

Česká republika od počátku možnost přemístění sídla podporovala, neboť to považuje za cennou přidanou hodnotu návrhu.

Kapitola 5 – Zapojení zaměstnanců (čl. 38 – 39)

Uvedená kapitola obsahuje pravidla týkající se informování a projednávání se zaměstnanci a dobrovolníky v souladu s relevantními předpisy EU. Návrh neobsahuje pravidla pro účast zaměstnanců ve správní radě, jelikož taková účast na úrovni správní rady v subjektech obecného zájmu existuje ve velmi málo členských státech.

České nadační právo žádným způsobem neupravuje problematiku zapojení zaměstnanců a dobrovolníků. K této úpravě byla Česká republika od počátku flexibilní za předpokladu, že se takto stanovená pravidla nestanou přílišnou administrativní zátěží pro evropskou nadaci. Ve stávající podobě návrh představuje vyvážené řešení, které Česká republika může podpořit.

Kapitola 6 – Zrušení evropské nadace (čl. 40 – 44)

Tato kapitola upravuje způsoby zrušení evropské nadace. Nařízení dovoluje přeměnu evropské nadace zpět na subjekt obecného zájmu spadající do působnosti právních předpisů členského státu, v němž má sídlo, pod podmínkou, že je přeměna dle stanov konkrétní evropské nadace přípustná. Jsou zde upravena i pravidla pro zrušení v případech, kdy evropská nadace dosáhla svého účelu, nebo jej nemůže dosáhnout v období, na které byla založena, nebo takové období vypršelo, nebo kdy ztratila svůj kapitál.

U nadace není, na rozdíl od obchodních společností, možné, aby došlo k jejímu zrušení na základě projevu vůle nadace. Nadace není nadána vlastní vůlí a z tohoto důvodu nemůže být zrušena dobrovolně.

Návrh nařízení upravuje klasické způsoby zrušení nadace, se zněním článků v kapitole tak Česká republika může zcela souhlasit.

Kapitola 7 – Dohled členských států (čl. 45 – 48)

Navrhovaná úprava poskytuje velké pravomoci příslušným vnitrostátním dohledovým orgánům členských států, aby mohly účinně dohlížet na činnost subjektů obecného zájmu; tyto orgány by měly jednat z vlastní iniciativy, nebo na návrh. Nařízení jim svěřuje např. pravomoc schvalovat změnu účelu evropské nadace, prošetřovat její záležitosti, nařizovat správní radě, aby jednala v souladu se stanovami nadace a s příslušnými vnitrostátními předpisy, odvolat člena správní rady či navrhnout jeho odvolání soudu nebo zrušit či navrhnout soudu likvidaci nadace. Dohledovým orgánům je zároveň stanovena povinnost vzájemně spolupracovat a vyměňovat si informace.

Otázku úpravy dohledu považuje Česká republika za klíčovou, neboť správně fungující a efektivní dohled nad nadacemi zvyšuje právní jistotu pro jejich další působení. V České republice by dohled vykonával tak jako v případě vnitrostátních nadací nepřímo soud, který by rozhodoval obvykle na návrh.

V rámci vyjednávání Česká republika požadovala především vyjasnění čl. 47 odst. 2 návrhu, který stanoví, že dohledové orgány domovského členského státu (tj. státu, v němž má evropská nadace zapsané sídlo a ústřední správu) a členského státu, v němž evropská nadace vykonává svou činnost, si budou přeshraničně poskytovat nezbytné informace v případě, kdy evropská nadace poruší nařízení, statut či vůli zakladatele vyjádřenou v zakládacím dokumentu. Vyjasnění Česká republika požadovala zejména ve vztahu k praktickému fungování takové spolupráce (s ohledem na formu a jazykový režim či případné obtíže pro identifikaci příslušného dohledového orgánu v jiném členském státě). V návaznosti na to bylo zakotveno pilotní využití systému IMI jak pro spolupráci dohledových orgánů podle čl. 47, tak i pro další spolupráci předvídanou nařízením (spolupráci mezi rejstříkovými orgány členských států podle čl. 15 odst. 5, čl. 22 odst. 2 a 3 a čl. 37 odst. 6 při vzniku a přemístování sídla evropské nadace). IMI systém již v EU funguje pro mnohé další oblasti (např. pro účely směrnice o službách, uznávání kvalifikací, apod.) a stále se rozšiřuje (např. je nejnověji navrhován i pro spolupráci orgánů ohledně ověřování autenticity veřejných listin). Do systému IMI si členské státy nahlásí příslušné orgány, funguje na principu přednastaveného souboru otázek a odpovědí, které jsou přeloženy do všech úředních jazyků EU, čili každý úředník pracuje ve vlastním jazyku. Tento pilotní projekt je navrhován na 2 roky s tím, že pokud se v praxi osvědčí, bude jeho využití formálně zakotveno. Pokud by se tento systém neosvědčil, bylo by třeba hledat další vhodné řešení pro spolupráci orgánů členských států.

Využití IMI systému Česká republika podporuje, neboť dosavadní fungování IMI systému v dalších oblastech se v praxi osvědčilo a představuje významné zjednodušení spolupráce mezi členskými státy po praktické stránce.

Kapitola 8 – Daňový režim (čl. 49 – 50)

Nařízení stanovilo automatické použití stejných daňových výhod pro evropskou nadaci a její dárce, jaké jsou poskytovány tuzemským veřejně prospěšným subjektům. Členské státy tak na základě tohoto ustanovení měly vnímat evropské nadace jako subjekty rovnocenné tuzemským veřejně prospěšným subjektům podle právních předpisů daných členskými státy. S dárce a příjemci evropské nadace se mělo zacházet stejným způsobem.

Ustanovení o zavedení aplikace stejných daňových výhod pro evropské nadace bylo od počátku politicky citlivým ustanovením. Byly projeveny obavy z potenciální precedenční úpravy, neboť by to byl první případ, kdy by se daňové otázky řešily v sektorovém instrumentu a nikoliv v horizontálním daňovém nástroji. Obecně předpisy v oblasti práva obchodních společností jsou k otázkám daňovým, účetnickým, sociálním apod. neutrální.

Po jednání Výboru stálých zástupců v červnu t. r. byla tato kapitola z návrhu nařízení o statutu evropské nadace vyjmuta. Takové řešení Česká republika vítá.

Kapitola 9 – obecná a závěrečná ustanovení (čl. 51 – 55)

Závěrečná ustanovení obsahují povinnost členskými státy stanovit pravidla pro ukládání sankcí za porušení ustanovení tohoto nařízení a povinnost přijmout veškerá opatření nezbytná pro zajištění jejich provádění. Nařízení obsahuje rovněž ustanovení o revizi nařízení a vstupu v platnost.

Jedná se o standardní ustanovení, Česká republika tak se zněním kapitoly může souhlasit.

2.3 K zásadě subsidiarity a proporcionality

ČR souhlasí s analýzou Komise ohledně souladu návrhu se zásadami subsidiarity a proporcionality.

3) Dopad na právní řád ČR

Cílem návrhu je vytvoření nové právní formy, jež bude existovat vedle vnitrostátních forem nadací. Stávající vnitrostátní předpisy tak ponechává beze změny. Na členských státech rovněž ponechává možnost dalšího vývoje vnitrostátní právní úpravy. Nepředpokládá se potřeba novelizace právního řádu ČR, neboť se jedná o nařízení, které je přímo použitelným předpisem EU, který předvídá využití institutů, jež mají ČS již upraveny ve svých národních právních řádech. Nicméně s ohledem na některá ustanovení nařízení může dojít k dílčím úpravám v oblasti nadačního práva (zveřejňování údajů, registrace evropské nadace, oblast dohledu, ukládání sankcí za porušení ustanovení tohoto nařízení) – tak tomu bylo i v případě dříve přijatých nařízení upravujících nadnárodní formy společností (evropská společnost, evropská družstevní společnost, evropské hospodářské zájmové sdružení), pro něž byly přijaty samostatné adaptační zákony (zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, zákon č. 307/2006 Sb., o evropské družstevní společnosti, zákon č. 360/2004 Sb., o evropském hospodářském zájmovém sdružení).

4) Dopad na státní rozpočet

Dopad na státní rozpočet České republiky nebyl identifikován. Lze očekávat, že registrace nových evropských nadací či přemístění jejich sídla z jiného členského státu i výkon dohledu nad jejich činností bude pokryt stávající kapacitou českých soudů.

5) Další relevantní dopady (např. na ŽP, hospodářské, sociální, apod.):

Statut evropské nadace by měl zajistit lepší postavení nadací při prosazování a podpoře veřejně prospěšného účelu v rámci EU; odstranit překážky, které brání přeshraniční spolupráci zejména v oblasti výzkumu, zdravotnictví a kultury; snížit náklady a právní nejistotu. Navíc nový statut díky své „evropské nálepce“ by měl nadacím zajistit určitou formu reklamy, zvýšit jejich atraktivitu a přitáhnout více zdrojů financování.

6) Pozice EK, GS Rady (právní služby), EP a členských států:

Předkladatelem návrhu je Evropská komise. Její pozice vyplývá z návrhu a důvodové zprávy.

Informace o stavu projednávání v Evropském parlamentu jsou dostupné zde: [http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2012/0022\(APP\)&1=en](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2012/0022(APP)&1=en). Zpravodajkou k návrhu v původním Evropském parlamentu byla E. Regner (AT/S&D), v současném parlamentu je zpravodajem D. Köster (DE/S&D). Evropský parlament s návrhem vyslovuje souhlas.

7) Stav projednávání v Parlamentu ČR:

Senát návrh projednal na své 24. schůzi dne 18.7.2012 jako senátní tisk N 146/08 a v usnesení č. 681 konstatoval, že k návrhu nemá věcné připomínky, nicméně vyžádal si předchozí souhlas s návrhem z důvodu, že nepředstavuje opatření nezbytné pro fungování vnitřního trhu.

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny vzal návrh usnesením č. 13 z 23.1.2014 na vědomí bez projednání.

8) Procedurální otázky

Právním základem návrhu nařízení je čl. 352 SFEU. Návrh bude schvalován Radou EU jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu. Vyslovení souhlasu zástupcem České republiky v Radě je podmíněno předchozím souhlasem obou komor Parlamentu ČR, neboť usnesením Senátu Parlamentu České republiky č. 681 ze dne 18.7.2012 bylo rozhodnuto, že návrh nepředstavuje opatření nezbytné pro fungování vnitřního trhu. Do doby, než bude vysloven předchozí souhlas Parlamentu České republiky, bude vláda České republiky vystupovat v Radě EU s parlamentní výhradou.

V Praze dne 12. listopadu 2014

předseda vlády
Mgr. Bohuslav Sobotka, v. r.